

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

(גיליון 20 - שנת תשפ"ב גיליון "תצווה" - יא' אדר א' תשפ"ב, 12 לפברואר 2021)

לע"נ אמו"ר ר' יוסף-חיים ב"ר יעקב רוט ז"ל

ב"ה

"נקודה טובה" לפרשת "תצווה" - חכמי לב

את השורות הבאות כתב יורם טהרלב ז"ל, ביצירתו האחרונה. יצירה העוסקת ביהדות ליטא
הלמדנית ובממשיכי דרכה כיום.

היום, במדינתנו המטרופת, המחליפה כל שנה אליטה באליטה (=עלית)
לך תסביר לאזרח הפשוט מה פרושה של יהדות ליטא.
אותה יהדות משפחת... שהציתה והרטיטה
שפשוט דבר חומרי אותה לא קנית -
... אלא במלה אחת קטנה: והגית! (לימוד התורה)
יהדות מעלה שפאז ועד עתה כמותה לא ראית,
יהדות השכל, יהדות ליטא.

והמחבר ממשיך ומונה את מעלותיהם של בני יהדות ליטא (ובהם הגאון מוילנא, ישיבות קלם,
טלז, סלבודקה, פוניביז' ועוד, על רבניהן ותלמידיהן) ועוסק בחוכמתם, בלמדנותם ובמסירותם
ללימוד התורה.

פרשתנו, פרשת **תצווה** עוסקת בבנין המשכן. פרשה בה מְכַנְּים האומנים העוסקים במלאכה
ובראשם בצלאל ואהליאב בשם: **"חכמי לב"** (שמות כח, ג).

מהי אותה **חוכמה שבלב** ומה הקשר בינה לבין חוכמת הראש, בה פתחנו?!

בתחילת המאה ה-20 נעשו נסיונות להגדיר את יכולותיו האישיות של האדם תוך התמקדות
ביכולותיו השכליות, כשבראשן הזיכרון ויכולת של פתרון בעיות (אינטליגנציה שכלית - IQ). אולם
בהמשך, הוסיפו חלק מן החוקרים לתמונה גם את יכולותיו הרגשיות והחברתיות של האדם
ובהן: מודעות עצמית ושליטה בדחפים, התמדה, דבקות במשימה, מוטיבציה וכשירות חברתית
(EQ).

ואכן, הביטוי **חוכמת הלב** רומז לאינטליגנציה רגשית. מדוע אם כן יש צורך בחוכמת הלב כדי
ליצור בנין פיזי?!

1. **עבודת צוות** - כדי להצליח לרתום את כל האומנים העצמאיים, להפוך אותם לצוות
המתפקד בתיאום ובהרמוניה ולנהל אותם בהצלחה, יש צורך באינטליגנציה רגשית,
בתבונה וברגישות.

2. **המשמעות הרוחנית של התוצרים** - מאחר והמשכן הינו בנין שעיקרו ומטרתו הם רוחניים
ובחלקיו ובכליו טמונה וגלומה משמעות פנימית רוחנית עמוקה, יש צורך בבעלי מלאכה
שהם גם בעלי מעלה רוחנית - בתבונה ובדעת, כדי שיעשו את מלאכת היצירה בחרדת קודש
וביראת שמים. כדי שיבינו את המשמעות הרוחנית העמוקה של ה"כלי" אותו הם מייצרים

"נקודה טובה" - מסע בשבילי הרוח של עם ישראל

וידעו להטמיע זאת באמצעות כוונותיהם ומחשבותיהם, בשעת העשיה. עשיה המבטאת רעיון רוחני בעולם החומר.

3. **המשכן כמכלול** - המשכן כיצירה וכמכלול, היה צריך לשדר ל-בא בשעריו קדושה והוד. תחושה היכולה להיווצר רק על ידי שילוב (אינטגרציה וקומפוזיציה) נכון של כל פרטי המבנה, המידות, החומרים והצבעים. וזהו מקומה ותפקידה של חוכמת הלב.

העולה מדברינו, שלצורך בנין המשכן היה צורך לשלב את חוכמת הלב (יראת ה' ועולם רוחני עמוק), יחד עם חוכמת הראש (יכולת התכנון והביצוע)

ולסיום, גישה נוספת. יש הסוברים כי המשמעות של שילוב חוכמת הראש והלב היא, שעלינו להעביר את התובנות השכליות התיאורטיות שלנו אל עולם המעשה - אל ליבנו, וליישם אותן. בבחינת: **"וַיִּזְדַּעַת הַיּוֹם וְהַשֶּׁבֶת אֶל לְבָבְךָ"** (דברים ד, ט). וזו תובנה חשובה הנוגעת בכל אחד מאיתנו ואינה קשורה דוקא בבנין המשכן.

נחתום בשאלה, האם חוכמת הראש היא רק מתנה אלוקית? או שהאדם יכול לשפר את כשרונותיו ויכולותיו השכליות?!

"וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא"?! שואל איוב (כח, יב) - מה מקור החוכמה?!

פרופ' מריו ליביו בספרו **"למה"**, עונה וטוען כי הסקרנות האנושית היא המפתח לחוכמה. היא זאת שדוחפת את האדם לשאול, לחקור ולהעמיק. סקרנות שאותה חשוב להטמיע בלב הילדים והמבוגרים.

אולם לחז"ל יש תשובה אחרת (שאינה בהכרח סותרת). החוכמה תימצא מן ה- **"אין"** (כלום). מי שיודע לשים את האגו שלו בצד ולהקטין את עצמו, בבחינת אין, אפס וכלום, ולהקשיב וללמוד מאחרים, הוא יוכל לקנות חוכמה ודעת מאחרים. ללמדך שהענווה היא המפתח לחוכמה. הן לחוכמת הראש וודאי שגם לחוכמת הלב (סוטה, כא ע"ב).

ומדוע נפסקה הלכה בדרך כלל כבית הלל?! בדיוק מן הסיבה הזאת: **"מפני שנוחין ועלובין היו (בעלי ענווה וחסרי אגו), ושונין דבריהן ודברי בית שמאי. ולא עוד אלא שמקדימין דברי בית שמאי לדבריהן"** (עירובין יג ע"ב).

"וְהַחֲכָמָה מֵאֵין תִּמְצָא"!

מברכת שבת לפומ

אשה רות

לכניסה או להסרה מרשימת התפוצה (במייל ו/או בווטסאפ), ניתן לפנות למייל: rothmoshe@gmail.com

ארכיון "נקודה טובה": http://www.pirsuma.com/nekuda_tova

נא לשמור על קדושת הגליון ולהכניסו לגניזה לאחר השימוש.

יש לך הערה או הארה? אשמח לקבל למייל הנ"ל. **אהבת? הפץ בין חברים.**